

W ciągu ostatnich miesięcy do Sądu Rejonowego w Olsztynie wpłynęło 10 wniosków policji o ukaranie za niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa. W sprawach tych zapadają różne orzeczenia.

Jak dotychczas do Sądu Rejonowego w Olsztynie wpłynęło 10 wniosków o ukaranie, w których wśród zarzutów wymienione jest m.in. niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa. Wnioski skierowane w powyższych sprawach do sądu przez policję oparte są na art. 54 Kodeksu wykroczeń, mówiącym o tym, że „kto wykracza przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych, podlega karze grzywny do 500 zł albo karze nagany”, w związku z rozporządzeniami Rady Ministrów wydanymi w 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów podczas stanu epidemii.

W trzech sprawach Sąd Rejonowy w Olsztynie wydał postanowienia o umorzeniu postępowania przeciwko obwinionej osobie.

Pierwsze z tych postanowień zapadło w dniu 21 lipca 2020 r. i dotyczy sprawy Sylwii R. obwinionej o to, że w dniu 18 kwietnia 2020 r. około godz. 12.55 na ul. Morwowej w Olsztynie, wbrew obowiązkowi nie zakryła ust i nosa. Sąd Rejonowy uzasadniając decyzję o umorzeniu postępowania stwierdził, że w sprawie zachodzi okoliczność wyłączająca postępowanie w postaci oczywistego braku podstaw do obwinienia Sylwii R. Sąd wskazał, że czyn zarzucony obwinionej odnosi się do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, które to rozporządzenie zostało wydane z kolei na podstawie przepisów ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych. Sąd zwrócił jednak uwagę, że wyżej wymieniona ustawa pozwala ustanowić „obowiązek poddania się badaniom oraz stosowania innych środków profilaktycznych i zabiegów” jedynie w odniesieniu do osób chorych i podejrzanych o zachorowanie. Wobec tego wprowadzenie za pomocą rozporządzenia generalnego, powszechnego (także wobec ludzi zdrowych) nakazu zakrywania nosa i ust w środkach publicznych oraz w miejscach ogólnodostępnych jest daleko bardziej idącym uregulowaniem niż nakaz stosowania środków profilaktycznych przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie określony w przepisach ustawy. W tej konkretnej sprawie brak było jakichkolwiek przesłanek do uznania, że obwiniona osoba należała do kręgu osób chorych i podejrzanych o zachorowanie na Covid-19. W rezultacie, w ocenie Sądu, nie sposób było uznać, że zachodziła możliwość pociągnięcia Sylwii R. do odpowiedzialności karnej z art. 54 kodeksu wykroczeń, na podstawie wskazanych przepisów rozporządzenia.

Przy czym Sąd Rejonowy podkreślił, że nie kwestionuje zasadności i celowości wprowadzenia działań profilaktycznych mających na celu ochronę zdrowia obywateli. Jednak niezależnie od oceny zachowania osoby naruszającej bez wyraźnego powodu nakaz zakrywania ust i nosa, która z punktu widzenia etycznego, moralnego i społecznego musi być negatywna, odpowiedzialność z art. 54 kodeksu wykroczeń musi być rozpatrywana w granicach prawa.

Oskarżyciel publiczny zaskarżył powyższe rozstrzygnięcie. Jednak Sąd Okręgowy w Olsztynie, po rozpoznaniu zażalenia, w dniu 31 sierpnia 2020 r. utrzymał w mocy orzeczenie Sądu pierwszej instancji. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd pierwszej instancji słusznie podkreślił, że nie kwestionując negatywnej oceny postępowania obwinionej w kontekście podjętych działań profilaktycznych mających chronić społeczeństwo przed rozprzestrzenianiem się koronawirusa, odpowiedzialność za wykroczenie z art. 54 kodeksu wykroczeń musi znajdować uzasadnienie w obowiązujących przepisach, co w realiach tej sprawy nie miało miejsca.

Podobna argumentacja towarzyszyła Sądowi Rejonowemu w Olsztynie przy wydaniu w dniu 2 września 2020 r. postanowienia o umorzeniu postępowania przeciwko Czesławowi P. obwinionemu m.in. o niedostosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa w miejscu publicznym (przy sklepie spożywczym na terenie gminy Dywity) w dniu 30 kwietnia 2020 r. Jednak rozstrzygnięcie w tej sprawie nie jest jeszcze prawomocne.

Prawomocne nie jest również postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 26 sierpnia 2020 r. o umorzeniu postępowania przeciwko Tomaszowi W. Jeden z zarzuconych mu czynów miał polegać na tym, że w dniu 18 kwietnia 2020 r. w miejscowości Brąswałd nie dostosował się do obowiązku zakrywania ust i nosa w miejscu publicznym. W tym wypadku Sąd w uzasadnieniu tej decyzji wskazał m.in., że z przedłożonej przez obwinionego dokumentacji medycznej jednoznacznie wynikało, iż z uwagi na stan zdrowia nie może on realizować obowiązku zakrywania ust i nosa.

Nadmienię, że w okresie od 19 maja do 2 lipca 2020 r. przed Sądem Rejonowym w Olsztynie zostały wydane także wyroki nakazowe w czterech sprawach m.in. o niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa.

Mianowicie, wyrokiem z dnia 19 maja 2020 r. naganą został ukarany Piotr D. obwiniony o to, że w dniu 29 kwietnia 2020 r. w miejscowości Dobre Miasto w przestrzeni publicznej nie

zastosował się do nakazu zakrywania ust i nosa, a ponadto w tym samym miejscu i czasie wbrew obowiązkowi nie zachował społecznego dystansu minimum 2 metrów od innych osób.

W dniu 4 czerwca 2020 r. na karę 200 zł grzywny został skazany Józef J. obwiniony o to, że w dniu 18 kwietnia 2020 r. w miejscowości Dobre Miasto, w przestrzeni publicznej, nie zastosował się do nakazu zakrywania ust i nosa, a ponadto w tym samym miejscu i czasie nie udzielił policji informacji co do własnej tożsamości oraz umyślnie nie stosował się do wydanych przez funkcjonariusza poleceń, utrudniając mu w ten sposób wykonanie czynności służbowych.

Z kolei w dniu 1 lipca 2020 r. na karę grzywny w kwocie 300 zł został skazany Jarosław S. obwiniony o to, że w dniu 30 kwietnia 2020 r. w miejscowości Tuławki, w miejscu publicznym przy sklepie spożywczym, nie dostosował się do obowiązku zakrywania ust i nosa oraz zachowania odległości minimum 2 metrów od innej osoby, a ponadto w tym samym miejscu i czasie spożywał alkohol wbrew zakazowi.

W dniu 2 lipca 2020 r. na karę 300 zł grzywny skazany został Paweł P. obwiniony o to, że w dniu 16 kwietnia 2020 r. w parku im. Janusza Kusocińskiego w Olsztynie nie zastosował się do przepisów ograniczających przemieszczanie się i grupowanie się osób oraz obowiązku zakrywania ust i nosa.

Wszystkie wspomniane wyżej cztery wyroki nakazowe są już prawomocne.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wydał również dwa wyroki zaoczne (na obecną chwilę nieprawomocne) w sprawach o niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa. W wyroku zaocznym z dnia 31 sierpnia 2020 r. obwiniona Anna B. została ukarana nagana, natomiast w wyroku zaocznym z dnia 8 września 2020 r. obwiniony Przemysław L. został skazany na karę 300 zł grzywny.

Jedna sprawa o niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa jest w toku.

Do pozostałych sądów rejonowych okręgu olsztyńskiego wpłynęło łącznie 120 wniosków o ukaranie osób obwinionych o niestosowanie się do obowiązku zakrywania ust i nosa. Najwięcej

takich spraw zarejestrowano w sądach rejonowych w Mrągowie (60), Szczytnie (28), Kętrzynie (12), Nidzicy (8), Bartoszycach (7) i Giżycku (4), a najmniej w Biskupcu (0), Lidzbarku Warmińskim (0) i Pieszku (1). W 64 sprawach zostały wydane orzeczenia skazujące, z których 48 jest już prawomocnych. W zaledwie kilku przypadkach zapadły postanowienia o umorzeniu postępowania, natomiast pozostałe sprawy są w toku.

Uszczegóławiając informację dodam, że sądy orzekały wobec obwinionych najczęściej karę grzywny w kwotach od 100 do 800 zł, a zdecydowanie rzadziej karały naganą czy ograniczeniem wolności.

Sędzia Sądu Okręgowego w Olsztynie
Olgiert Dąbrowski-Żegalski
Rzecznik Prasowy Sądu Okręgowego w Olsztynie
Olsztyn, dnia 18 września 2020 r.